

واکنش وزیر امور خارجه به بعضی از مخالفان FATF

منفعت برخی از پول شویی

گروه سیاست: «من اعتقاد دارم خیلی از این نگرانی‌ها، نگرانی‌های صادقانه است؛ یعنی دوستان ما نگرانی صادقانه دارند. اما فکر می‌کنم پشت برخی از این فتناسازی‌ها و نگرانی‌ها، منافع اقتصادی است. بالاخره در کشور ما پول شویی یک واقعیت است...»

صفحه ۲

سه‌شنبه ۲۲ آبان ۱۳۹۷ • ۵ ربیع‌الاول ۱۴۴۰ • ۱۳ نوامبر ۲۰۱۸

تنترها

آخوندی و حناچی زیر ضرب رسانه‌های اصولگرا

صفحه ۱۳

دفتر چه خاطرات «فاطمی» در سازمان اسناد انقلاب اسلامی هم نیست

صفحه ۲

هیچ نهاد و بنیادی از مالیات معاف نیست

صفحه ۴

تشدید گمانه‌زنی‌ها درباره کاندیداتوری در انتخابات ۲۰۲۰

باز هم «هیلاری»

صفحه ۷

حرف اول

تحریم نفت و مدیریت تقاضای ارز

مهدی تقوی - اقتصاددان

تحریم‌ها روی درآمدهای دولت اثر دارد و اگر نفت کمتری صادر شود، درآمد ارزی کشور کاهش خواهد یافت. این یک نکته بدیهی است؛ اما این نکته نباید فراموش شود که اگر کاهش صادرات نفت خام ایران، افزایش بهای نفت در بازارهای جهانی را در پی داشته باشد،

احتمالا می‌تواند بخشی از کاهش درآمد ارزی را جبران کند. در ماه‌های گذشته، برخی عوامل بر افزایش بهای نفت اثرگذار بود. پیش‌بینی کاهش عرضه در سطح بازارهای جهانی می‌تواند منجر به ذخیره‌سازی و تلاش کشورها برای خرید مقدار بیشتری نفت از سوی کشورها شود که در نهایت به بالا رفتن قیمت کمک می‌کند. ایران بیش از دو میلیون بشکه نفت صادر می‌کرد؛ اما در حال حاضر این میزان خواه‌ناخواه کاهش می‌یابد و موجب فشار بر اقتصاد ایران خواهد شد؛ اما بعید است صادرات نفت ایران را به زیر یک میلیون بشکه در روز برساند و اگر بسته حیاتی‌تی اتحادیه اروپا هرچه سریع‌تر رونمایی شود، احتمال فروش بیش از این مقدار نفت هم وجود دارد. عرضه نفت در بورس انرژی که در دو نوبت رخ داده نیز اتفاق مبارکی است. در این سازوکار نفت به افراد فروخته می‌شود و آنان می‌توانند به صادرات بپردازند. سیستم تحریم‌های آمریکا نمی‌تواند این بخش را تحریم کند؛ چراکه دولت صادرکننده نفت نیست و مردم فروشنده نفت هستند. اگر سازوکاری ایجاد شود که مواد اولیه مورد نیاز تولید به‌موقع و با قیمت مناسب تامین شود، تأثیر تحریم‌ها کاهش می‌یابد. دولت می‌تواند سیاست‌هایی ضدتورمی در پیش بگیرد که جامعه آسیب کمتری ببیند؛ هرچند پیش‌بینی آینده بسیار سخت است؛ اما به نظر می‌رسد اگر دولت واردات کالاهای غیرضروری را متوقف کند و درآمد نفتی را به واردات کالاهای مورد نیاز بخش تولید و البته کالاهای اساسی اختصاص دهد، می‌تواند بازار را مدیریت کند. وضعیت اقتصاد ایران پس از ۱۳ آبان متأثر از سیاست‌های دولت و رفتار آمریکا در آینده و میزان تلاش پنج کشور خارجی باقی‌مانده در برجام خواهد بود. آنچه مسلم است، این است که اگر دولت نتواند نفت کافی صادر کند، قیمت ارز بالا می‌رود. ازاین‌رو اگر دولت تخصیص ارز را مدیریت کند، حتی اگر بخشی از صارتات نفت کاهش یابد، باز هم قیمت ارز ثابت باقی می‌ماند و افزایش احتمالی قیمت نفت نیز کاهش صادرات را تا حدی جبران می‌کند.

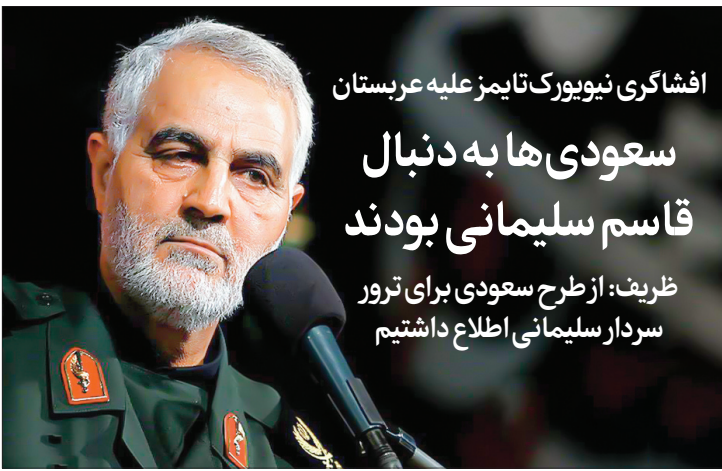

معمای جهانگیری

وزیر پیشین رفاه، قطعه‌ای دیگر از پازل معاون اول را چید

حرف او به‌راحتی ذهن را به حواشی سخنرانی معاون اول در مراسم روز ملی صادرات می‌برد. آنجا هم رفیق شفیقش، محمد شریعتمداری حضور داشت. درست مثل دیروز. جهانگیری آن زمان با شوخی اندکی توأم با جدیت خطاب به شریعتمداری گفته بود: «آقای شریعت پشت تربیون حرف می‌زند و می‌گوید من بی‌کارم؛ این در حالی است که همین امروز پشت در منتظر ماند و وقتی مطمئن شد وزیر بعدی است وارد جلسه شد و در صندلی خود نشست».

ادامه در صفحه ۴

افشاکری نیویورک تایمز علیه عربستان سعودی‌ها به دنبال قاسم سلیمانی بودند

ظریف: از طرح سعودی برای ترور سردار سلیمانی اطلاع داشتیم

صفحه ۱۵

یادداشت

در ستایش صرفه‌جویی

نهادینه‌شده‌ای بدل شده است که باید مصرف کرد تا احساس خوبی داشت. شاید اگر کشورهای صنعتی مثلاً در سال ۲۰۰۰ به این نتیجه رسیده بودند که تمرکز بر فناوری با هدف تأمین رفاه و راحتی کافی است و از آن پس تلاش خود را

صرف ابداع راه‌حل‌هایی برای جهانی‌سازی رضایت از زندگی همه افشار می‌کردند، احتمالاً امروزه شاهد این‌همه جنگ و دربه‌دوری نبودیم. البته نباید فراموش کرد که در مدل سرمایه‌داری، شرکت‌های خصوصی و چندملیتی هستند که ماهیتاً مسئولیت تولید منافع را برعهده دارند. روشن است که به علت نبود محدودیت‌های کشوری و جهانی، این شرکت‌ها، کماکان فناوری را در مسیر مصرف‌گرایی به کار می‌گیرند. براساس این در حوزه سیاست‌گذاری‌های کلان فقط باید امیدوار بود که در آینده در کشورهایی صنعتی نسلی از سیاست‌گذاران وارد عرصه شوند که متوجه تهدیدات جدی به‌کارگیری بی‌رویه فناوری در راحتی و رفاه عمومی شده و با تصویب قوانینی، مسیر قطار دانش بشری را به سمت مؤلفه‌های به‌مراتب مهم‌تری ریل‌گذاری کنند. یکی از وظایف طیف کارشناسان حوزه توسعه پایدار اعم از جامعه‌شناسان توسعه، روان‌شناسان اجتماعی و پیشگیری، انسان‌شناسان فرهنگی، پزشکان اجتماعی، اکولوژیست‌ها و... می‌تواند این باشد که به سیاست‌گذاران کمک کنند برنامه‌ریزی‌های خود را مبتنی بر پیشگیری از آسیب‌های ناشی از مصرف‌گرایی وضع کنند. وظیفه دیگر کارشناسان فوق، طرح مسئله با عموم مردم است؛ اینکه مصرف‌گرایی و صرفه‌جویی در روی یک سکه هستند که هر یک مسیر کاملاً متفاوتی را برای فرد و جامعه شکل خواهند داد. مصرف‌گرایی مخرب‌ترین سبک زندگی است که به‌هیچ‌عنوان تأمین‌کننده اهداف توسعه پایدار نخواهد بود. اگر افراد کشف کنند که سرمنشأ بخشی از حسرت‌ها، ناکامی‌ها و درماندگی‌های فردی‌شان، ناشی از این باور حاکم بر دنیای مصرف‌گرایی است که «مصرف بیشتر-احساس بهتر»، قطعاً تلنگر مهمی بر ذهنیت‌شان خواهد خورد. اینجااست که می‌توان با اطمینان گفت فرزندان از کنسول بازی برخوردار باشند کیفیت تصویر آن 4k باشد، اینکه ساعتی داشته باشند که به موبایل‌تان وصل شود و... همگی مواردی هستند که در راستای مصرف‌گرایی، به شکلی مشخص طبقه متوسط را مجبور به مصرف بیشتر می‌کنند. به‌این‌ترتیب مصرف‌گرایی در بسیاری از کشورها، به سبک زندگی

ادامه در صفحه ۴

مهدی زارع

از گله سرپل ذهاب ۱۳۹۶، یک سال بعد

شد. این زلزله در پهنه‌ای اتفاق افتاد که حدود ۱۳۰ هزار نفر در پهنه رومیزی آن زندگی می‌کردند و مهم‌ترین شهر در این پهنه سرپل‌ذهاب با ۴۵ هزار نفر جمعیت بود. در منطقه سرپل‌ذهاب رخداد زمین‌لرزه‌ها (پس‌لرزه‌ها و زمین‌لرزه‌های مستقل از رویداد ۹۶.۸.۲۱) ادامه یافت. ولی زمین‌لرزه‌هایی که در ۳۰ تیر و اول شهریور ۹۷ در منطقه تازه‌آباد (ثلاث باباجانی)، واقع در غرب پهنه زلزله‌زده با بزرگایی در حد شش رخ داد، براساس مطالعات ما پس‌لرزه‌های زلزله سرپل‌ذهاب نبوده و مسبب آن رخدادها، گسل‌های قائم و امتدادلغزی بوده‌اند که احتمالاً بر اثر جنباشدن لرزه اصلی در ۹۶.۸.۲۱ تحریک شده‌اند. از سوی دیگر بررسی اخیر تیم پژوهشی به هدایت نگارنده نشان می‌دهد پس‌لرزه‌های سرپل‌ذهاب همچنان ادامه خواهد یافت و همچنان در دو سال آینده (تا سه سال بعد از رخداد ۲۱ آبان ۹۶) احتمالاً زلزله‌ای با بزرگای بین شش تا هفت تا حدود ۷.۵ درصد وجود دارد. این در حالی است که پس‌لرزه مهمی مثلاً در منطقه سومار (که دو ماه بعد از زلزله ازگله در ۹۶.۹.۲۱، شش زمین‌لرزه با بزرگای بین پنج تا شش در آن محدوده رخ داد) پس‌لرزه مهم با بزرگای بیش از پنج امتداد بسیار پایانی دارد. در یک سال گذشته اخباری از فعالیت‌های آتش‌فشان دماوند هم توجه افکار عمومی را جلب کرد. آیا فعالیت‌های دماوند با زلزله‌ها مرتبط است؟ واقعیت این است که فعالیت دماوند بر گسل‌های اطراف خود اثرگذار بوده و پژوهش‌های ما نشان داد سامانه آتش‌فشانی دماوند از نظر میزان جابه‌جایی، تغییر رتم و تعداد وقوع مورد توجه محققان فعال اطراف اثرگذار است. درصورتی‌که فعالیت مجموعه آتش‌فشانی دماوند بر گسل‌های اطراف منجر به زلزله‌های کوچک شود، چندان مورد توجه نیست. به عبارت دیگر زلزله‌های کوچکی که در اطراف دماوند و به دلیل آتش‌فشانی بودن این مخروط رخ می‌دهد، فقط مورد توجه محققان قرار می‌گیرد و توجه عموم را جلب نمی‌کند. آتش‌فشان دماوند می‌تواند موجب ایجاد زلزله‌ای بزرگ در گسل‌های اطراف خود شود و بر اثر آن گسل شمال تهران، مثلاً، لار، بلده، لاسم، کندوان، ایوانکی و... فعال شوند که تحریک و فعال‌شدن این گسل‌ها از می‌تواند موجب تحریک گسل‌ها و سپس فعالیت آنها و وقوع زمین‌لرزه‌ها شوند. اثرهای بزرگ آتش‌فشان دماوند بر گسل‌های تهران مهم است. زیرا در صورت فوران آتش‌فشان و اثرگذاری بر گسل‌ها می‌تواند زلزله‌ای شدید با بزرگ‌تر رخ دهد.

ادامه در صفحه ۴

علی‌مطهری:

نمی‌توانیم عدالت را زیر پا بگذاریم

گروه سیاست: نایب‌رئیس مجلس شورای اسلامی، عدالت اجتماعی و احترام به آزادی‌ها را از شروط لازم برای جلوگیری از انحطاط جامعه اسلامی عنوان کرد و گفت: ما نمی‌توانیم برای حفظ نظام عدالت را زیر پا بگذاریم.

صفحه ۲

سال شانزدهم • شماره ۳۲۹۰ • ۱۶ صفحه • ۲۰۰۰ تومان

سرمقاله

تحریم و هنر شفافیت

روزبه کردونی - پژوهشگر سیاست‌گذاری

در فضای خروج عهدشکنانه آمریکا از برجام و بازگشت تحریم‌ها علیه ایران، آیا حرکت به سمت شفافیت اقدامی قابل‌دفاع است؟ عده‌ای این اقدام را کارآمد اما پرداختن به آن را در شرایط فعلی نادرست می‌دانند. باور من این است که به سه دلیل، اتکا بر رکن شفافیت در شرایط سخت فعلی کشور، ضروری‌تر از هر زمان دیگر است. ابتدا باید اشاره داشته باشم که فساد تجربه روزمره مشترک و ملموس بسیاری از مردم در سراسر جهان است. سازمان «بین‌المللی شفافیت» (TI) در گزارشی در سال ۲۰۱۷ با عنوان «PEOPLE AND CORRUPTION: CITIZENS' VOICES FROM AROUND THE WORLD» اظهار کرده است که طبق نظرسنجی که در مناطق مختلف جهان انجام شده، شش نفر از ۱۰ نفر از عملکرد دولت خود در مبارزه با فساد ناراضی بوده‌اند و عملکرد دولت را در این حوزه ضعیف ارزیابی کرده‌اند و تأکید می‌کند پیوند میان مبارزه با فساد و اعتماد سیاسی، پیوندی ناگسستنی است. واقعیت نیز همین است و مطالعات داده‌های بین‌المللی حاکی از ارتباط وثیق بین فساد و عدم اعتماد سیاسی است. پیمایش‌های جهانی از بررسی بین اعتماد مردم به حاکمیت (اعتماد سیاسی) و فساد سیاسی ادراک شده، حاکی از ارتباط منفی بین این دو متغیر است. به این معنا که با افزایش فساد اقتصادی، اعتماد سیاسی کاهش و از سوی دیگر، با کاهش اعتماد سیاسی، فساد افزایش می‌یابد.

اما چرا پرداختن به مقوله شفافیت در این ایام بااهمیت‌تر از هر زمان دیگری است؟ اولین دلیل این است که اصولاً در شرایط تحریم امکان اقدامات فسادانگیز و مجرمانه بیشتر است. مطالعات بین‌المللی نشان می‌دهد تحریم باعث ایجاد فساد سازمان‌یافته می‌شود و با تضعیف حاکمیت قانون زمینه را برای تحرکات فسادآمیز بیشتر می‌کند. با این وصف مقوله حرکت به سمت شفافیت به‌عنوان یک راهبرد ضد فساد که می‌تواند موجب افزایش اعتماد و امید اجتماعی شود، بیش از پیش مورد نیاز است. در شرایطی که از یک سو بدخواهان ایران هم‌زمان با تحریم‌های اقتصادی، اعتماد، امید و استقامت روانی جامعه ایرانی را با به‌کار بستن شیوه‌های تبلیغاتی و مشخصاً القای فساد سیستماتیک هدف قرار داده‌اند و از سوی دیگر جامعه با فرسایش اجتماعی روبه‌رو است، راهبرد مبارزه با فساد با تکیه بر شفافیت و با پرهیز از رویکرد سیاسی و گزینشی در مبارزه با مفسدان یک انتخاب اجتناب‌ناپذیر است. باید دقت کنیم که بررسی تجربه‌های موفق مبارزه با فساد نشان می‌دهد شفافیت، در زمره مؤلفه‌هایی است که به‌طور گسترده بر افزایش رضایت مردم از عملکرد نهاد سیاسی، افزایش اعتماد سیاسی و در نهایت بهبود سرمایه اجتماعی دولت‌ها اثرگذار است. در غیاب شفافیت چه در بیان حقوقی آن که حق شهروندان در دسترسی آزاد به اطلاعات تعبیر می‌شود و چه در بستر سیاست‌گذاری که مؤلفه اساسی حکمرانی مطلوب به شمار می‌رود، حقوق شهروندی، مشارکت شهروندان در حیات سیاسی، اجتماعی و اقتصادی تهدید می‌شود. ازاین‌رو است که در تمامی toolkit‌های بین‌المللی و اسناد بین‌المللی مبارزه با فساد از جمله کنوانسیون جهانی مقابله با فساد، شفافیت از طریق دسترسی آزاد به اطلاعات خط‌مشی اصلی سالم‌سازی و نیز مؤثرترین شیوه پیشگیری از فساد است. دلیل مهم دیگر برای دفاع از راهبرد شفافیت در مبارزه با فساد در شرایط فعلی این است که این امر مطالبه مردم است. نتایج یک پیمایش ملی از سوی یک مؤسسه معتبر که در مردادماه سال جاری انجام شده، نشان می‌دهد که از دیدگاه مردم یکی از مهم‌ترین راهکارها برای برون‌رفت از شرایط فعلی کشور، مبارزه با فساد است که این امر نیز با حرکت به سمت شفافیت هرچه‌بیشتر امکان‌پذیر نیست. همین‌جا باید متذکر شد که رهبر معظم انقلاب نیز تأکید داشته‌اند مسئولان جز در موارد نظامی، امنیتی و اموری که با دشمن مقابله داریم، باید شفاف باشند و هیچ رازی را از مردم پنهان نکنند. جمع‌بندی: در شرایطی که کشور شرایط سختی را تجربه می‌کند، اهتمام به مبارزه با فساد با راهبرد شفافیت، هم تدبیر مناسب برای ازبین‌بردن زمینه‌های فساد در ایام تحریم، هم پاسخ به مطالبه مردم و هم گامی مهم برای افزایش اعتماد و امید اجتماعی است.

عکس: سپید تکی، شرق